

TEISĖS AKTŲ NUOSTATŲ, RIBOJANČIŲ GALIMYBĘ UŽSIIMTI REGLAMENTUOJAMA PROFESIJA AR VERSTIS, PROPORCINGUMO VERTINIMO ATLIKIMO FORMA

<i>Keičiama nuostata</i>	Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 23-1 straipsnis: 5. Nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimus, konservavimą, restauravimą, kultūros paveldo statinio remontą (toliau – remontas) siekiantys atlikti specialistai pagal atitinkamas veiklos rūšis privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus: <...> 2) turėti profesinės patirties: nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimus atliekantys specialistai privalo turėti ne mažesnę kaip 3 metų dalyvavimo atliekant nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimus profesinę patirtį (jos trukmė skaičiuojama nuo šio straipsnio 5 dalies 1 punkte jiems nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos). Dalyvavimo atliekant šiuos tyrimus profesinė patirtis nustatoma pagal tyrimų ataskaitose pateiktus duomenis apie tyrimuose dalyvavusius asmenis; remontą, konservavimą, restauravimą atliekantys specialistai privalo turėti ne mažesnę kaip 3 metų dalyvavimo atliekant remonto, konservavimo ar restauravimo darbus, kai veikla vykdoma nekilnojamosiose kultūros vertybėse, profesinę patirtį. Dalyvavimo atliekant remonto, konservavimo, restauravimo darbus profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kurių remonto, konservavimo ar restauravimo darbus atliekant buvo dalyvauta, sąrašą; <...> 6. Paveldosaugos (specialiąją) ekspertizę siekiantys atlikti specialistai privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus: <...> 2) turėti profesinės patirties, kurios trukmė skaičiuojama nuo šio straipsnio 6 dalies 1 punkte nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos, – ne mažesnę kaip 7 metų profesinę patirtį kultūros paveldo apsaugos srityje. Profesinė patirtis kultūros paveldo apsaugos srityje nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus, tirtų, rengtų kultūros paveldo objektų, kultūros paveldo vietovių ir kultūros paveldo statinių tvarkybos darbų projektų ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sąrašą, paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės aktuose pateiktus duomenis apie asmenis, dalyvavusius juos rengiant;
--------------------------	---

	<...> 7. Vadovauti kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo statinių tvarkybos darbų projektavimui ir tvarkybos darbų projekto vykdymo priežiūrai siekiantys atestuoti specialistai privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus: <...> 2) turėti profesinės patirties, kurios trukmė skaičiuojama nuo šio straipsnio 4 dalies 1 punkte nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos: tvarkybos darbų projektavimui vadovaujantys specialistai – ne mažesnę kaip 3 metų dalyvavimo projektuojant tvarkybos darbus, kai veikla vykdoma kultūros paveldo objektuose ir kultūros paveldo statiniuose, profesinę patirtį. Dalyvavimo projektuojant tvarkomuosius paveldosaugos tvarkybos darbus profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus, projektus ir kultūros paveldo objektų, kultūros paveldo statinių, kurių tvarkybos darbus projektuojant buvo dalyvauta, sąrašą; tvarkybos darbų projekto vykdymo priežiūrai vadovaujantys fiziniai asmenys – ne mažesnę kaip 3 metų dalyvavimo įgyvendinant tvarkybos darbų projektą, kai veikla vykdoma kultūros paveldo objektuose ir kultūros paveldo statiniuose, profesinę patirtį. Dalyvavimo įgyvendinant tvarkybos darbų projektą profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir kultūros paveldo objektų, kultūros paveldo statinių, kurių tvarkybos darbų projektą įgyvendinant buvo dalyvauta, sąrašą;
<i>Nurodykite vertinamą nuostatą, ribojančią galimybę užsiimti atitinkama reglamentuojama profesija (toliau – Nuostata):</i>	Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 35 straipsnis. Teisė vykdyti su nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkyba susijusią veiklą 14. Nekilnojamojo kultūros paveldo taikomuosius ir archeologinius tyrimus siekiantys atlikti specialistai pagal atitinkamas veiklos specializacijas privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus: 1) turėti aukštąją istorijos ir archeologijos, menotyros, paveldo, architektūros, statybos inžinerijos, chemijos, biologijos ir kitų fizinių mokslų studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą; 2) turėti ne mažesnę kaip 2 metų dalyvavimo atliekant nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimus profesinę patirtį, kurios trukmė skaičiuojama nuo šios dalies 1 punkte nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos, siekiant, kad būtų suteikta pirmoji kvalifikacinė kategorija, 3 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta antroji kvalifikacinė kategorija, 5 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta trečioji kvalifikacinė kategorija. Dalyvavimo atliekant šiuos tyrimus profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius

dokumentus, tyrimų ataskaitose pateiktus duomenis apie tyrimuose dalyvavusius asmenis ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kurių tyrimuose buvo dalyvauta, sąrašą.

15. Vadovauti nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkybos darbų projektavimui (atlikti tvarkybos projekto vadovo, tvarkybos projekto dalies vadovo funkcijas) ir (ar) atlikti tvarkybos projekto ar jo dalies sprendinių įgyvendinimo priežiūrą (atlikti tvarkybos projekto vykdymo priežiūros vadovo, tvarkybos projekto dalies vykdymo priežiūros vadovo funkcijas), siekiantys atestuotis specialistai privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

1) turėti aukštąją architektūros studijų krypties ar statybos inžinerijos studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą;

2) **turėti ne mažesnę kaip 2 metų dalyvavimo rengiant tvarkybos darbų projektus profesinę patirtį, kurios trukmė skaičiuojama nuo šios dalies 1 punkte nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos, siekiant, kad būtų suteikta pirmoji kvalifikacinė kategorija,** 3 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta antroji kvalifikacinė kategorija, 5 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta trečioji kvalifikacinė kategorija. Dalyvavimo rengiant tvarkybos darbų projektus profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus, projektų ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, kurių tvarkybos darbus projektuojant buvo dalyvauta, sąrašą.

16. Atlikti tvarkybos darbų techninę priežiūrą (atlikti tvarkybos darbų techninės priežiūros vadovo funkcijas), siekiantys atestuotis specialistai privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

1) turėti aukštąją statybos inžinerijos studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą;

2) **turėti ne mažesnę kaip 3 metų dalyvavimo įgyvendinant tvarkybos darbų projektus profesinę patirtį.** Dalyvavimo įgyvendinant tvarkybos darbų projektus profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, kurių tvarkybos darbų projektą įgyvendinant buvo dalyvauta, sąrašą.

17. Vadovauti tvarkybos darbų ir (ar) statybos darbų nekilnojamojo kultūros paveldo objekte vykdymui siekiantys atestuotis specialistai privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

1) turėti aukštąją statybos inžinerijos studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą;

2) turėti ne mažesnę kaip 2 metų dalyvavimo vykdant tvarkybos ir (ar) statybos darbus nekilnojamojo kultūros paveldo objekte profesinę patirtį, kurios trukmė skaičiuojama nuo šios dalies 1 punkte nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos, siekiant, kad būtų suteikta pirmoji kvalifikacinė kategorija, 3 metų patirtį siekiant, kad būtų suteikta antroji kvalifikacinė kategorija, 5 metų patirtį siekiant, kad būtų suteikta trečioji kvalifikacinė kategorija. Dalyvavimo vykdant tvarkybos ir (ar) statybos darbus profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, kuriuose vykdant tvarkybos ir (ar) statybos darbus buvo dalyvauta, sąrašą.

18. Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos darbus siekiantys atlikti specialistai privalo turėti ne mažesnę kaip 2 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta pirmoji kvalifikacinė kategorija, 3 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta antroji kvalifikacinė kategorija, 5 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta trečioji kvalifikacinė kategorija dalyvavimo atliekant konservavimo ar restauravimo darbus, kai veikla vykdoma nekilnojamosiose kultūros vertybėse, profesinę patirtį. Dalyvavimo atliekant tvarkybos darbus profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kurių konservavimo ar restauravimo darbus atliekant buvo dalyvauta, sąrašą.

19. Paveldosaugos (specialiąją) ekspertizę siekiantys atlikti specialistai ir atlikti nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimą, pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį ar jų derinį, privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

1) turėti ne mažesnę negu antrosios pakopos aukštąją universitetinę istorijos ir archeologijos, menotyros, paveldo, architektūros, statybos inžinerijos, chemijos studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą;

2) turėti ne mažesnę kaip 10 metų profesinę patirtį kultūros paveldo apsaugos srityje, kurios trukmė skaičiuojama nuo šios dalies 1 punkte nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos. Profesinė patirtis kultūros paveldo apsaugos srityje nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus (tirtų nekilnojamųjų kultūros vertybių, rengtų nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkybos projektų ekspertizių, kitų nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, ekspertizių ar parengtų kultūros paveldo apsaugą nustatančių dokumentų sąrašą, priklausomai nuo specializacijos) ir šiuose dokumentuose pateiktus duomenis apie asmenis, dalyvavusius juos rengiant.

	<...>
Nurodykite reglamentuojamą profesiją dėl kurios yra svarstoma priimti atitinkamą Nuostatą:	Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos specialistas.
Nurodykite kokiomis svarbiomis bendrojo intereso priežastimis yra grindžiama vertinama Nuostata ¹ :	Nacionalinio istorinio ir meninio paveldo apsauga ir išsaugojimas.
Nurodykite ar vertinama Nuostata nėra grindžiama išskirtinai ekonominėmis ar administracinėmis priežastimis ² :	Nuostata nėra grindžiama ekonominėmis ir administracinėmis priežastimis.
Nurodykite ar vertinama Nuostata nėra nei tiesiogiai, nei netiesiogiai diskriminuojanti dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos:	Nuostata nėra nei tiesiogiai, nei netiesiogiai diskriminuojanti dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos, kadangi minimalios 2 metų patirties reikalavimas yra taikomas visiems nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto kvalifikacijos atestatą įgyti pageidaujantiems asmenims.

¹ **Svarbiomis bendrojo intereso priežastimis** yra laikomos tokios priežastys kaip viešojo politika, viešasis saugumas, visuomenės sveikata, socialinės apsaugos sistemos finansinės pusiausvyros išsaugojimas, vartotojų, paslaugų gavėjų ir darbuotojų apsauga, tinkamo teisingumo vykdymo užtikrinimas, prekybos sandorių sąžiningumo užtikrinimas, kova su nusikalstamumu ir sukčiavimu, mokesčių slėpimo ir vengimo prevencija bei fiskalinės priežiūros veiksmingumo užtikrinimas, transporto sauga, aplinkos ir miesto aplinkos apsauga, gyvūnų sveikata, intelektinė nuosavybė, nacionalinio istorinio ir meninio paveldo apsauga ir išsaugojimas, socialinės politikos ir kultūros politikos tikslai ir kitos svarbios bendrojo intereso priežastys;

Pažymėtina, kad sąvokos „viešojo politika“, „visuomenės saugumas“ ir „visuomenės sveikata“ yra Europos Sąjungos teisės sąvokos, tiesiogiai kylančios iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 52 straipsnio. Šias sąvokas Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) nuosekliai aiškino siaurąja prasme, tai reiškia, kad turi kilti reali ir rimta grėsmė pagrindiniam visuomenės interesui, o valstybė, kuri remiasi šiais viešojo intereso tikslais, turi parodyti su tuo susijusią riziką (Žr. ESTT 2006 m. gruodžio 14 d. sprendimą byloje C-257/05, 25 punktą).

² Pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią ESTT praktiką išskirtinai ekonominės priežastys, būtent nacionalinės ekonomikos skatinimas, kenkiant pagrindinėms laisvėms, ir išskirtinai administracinės priežastys, tokios kaip kontrolės atlikimas ar statistikos rinkimas, negali būti svarbiomis bendrojo intereso priežastimis.

<i>Pagal toliau nurodytus kriterijus įvertinkite kaip siūloma Nuostata atitinka proporcingumo principą:</i>	
1. Profesine veikla keliamą riziką asmenims, gaunantiems paslaugas, vartotojams, kitiems asmenims, užsiimantiems reglamentuojama profesija, ar trečiosiomis šalims ir ar ši rizika nuostatomis šalinama kaip panašiose veiklos srityse. <i>Kokia yra rizika, kurią siekiama sumažinti, ar nauda, kurią siekiama maksimaliai padidinti taikoma Nuostata, siekiant viešojo intereso tikslų? Kaip Nuostata veikia siekiant šių tikslų?</i> <i>Nuostata turėtų veiksmingai prisidėti siekiant užsibrėžto tikslo. Turi būti aiškiai nurodyta konkreti rizika ar nauda, kurią siekiama sumažinti arba padidinti siūloma Nuostata. Turi būti paaiškinta, koku būdu ir kiek konkrečiai Nuostata pasiekiamas konkretus tikslas (-ai).</i> <i>Jei įmanoma, pateikta analizė turėtų būti pagrįsta faktais, kurie gali parodyti, kad iš tiesų yra atitinkama rizika ir kad Nuostata galėtų sušvelninti šią riziką.</i> <i>Pastaba: vien bendrų teiginių, kad Nuostata yra naudinga paslaugų kokybei ar vartotojų apsaugai, nepakanka. Jei įmanoma, teiginiai turėtų būti patvirtinti išsamia analize.</i>	1. Paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“ 26.1 papunktis nurodo, kad už per vienerius kalendorinius metus atliktus archeologinius tyrimus ir jiems išduotus leidimus tyrėjas atsiskaito iki kitų metų birželio 1 d., pateikdamas Departamentui išsamias ataskaitas ir kartu su jomis mokslinę informaciją apie archeologinių tyrimų rezultatus leidiniui „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje“. Galiojančios Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo redakcijos 18-1 straipsnio 6 dalyje yra nurodyta, kad leidimas kitiems archeologiniams tyrimams tyrėjui yra neišduodamas, jeigu tyrėjui einamaisiais metais jau yra išduota 10 leidimų atlikti archeologinius tyrimus, už kuriuos tyrėjas nėra atsiskaitęs archeologinio paveldo tvarkybos reglamente nustatytais atvejais ir tvarka. Analogiška nuostata yra numatyta naujoje Įstatymo redakcijoje (32 straipsnio 5 dalis). Pagal šias nuostatas, 2 metų laikotarpis yra minimalus laikotarpis, per kurį galima nustatyti, ar archeologijos tyrėjas geba laiku atsiskaityti už archeologinius tyrimus, kuriems nustatyta tvarka yra išduodami leidimai – t. y. jeigu jis nespėja atsiskaityti einamaisiais metais, jam suteikta galimybė atsiskaityti antrais metais nepradedant vykdyti naujų tyrimų. Vadinas, savarankiškai archeologinių tyrimų patirčiai sukaupti yra reikalingas mažiausiai 2 metų laikotarpis. Manytina, kad mažesnė nei 2 metų patirtis gali turėti neigiamų pasekmių, kadangi specialistas gali negebėti atsiskaityti už prisiimtus archeologinius tyrimus ir savarankiškai dirbti, jeigu nėra išdirbęs įprastinio archeologinių tyrimų atlikimo ciklo pagal galiojančią metodiką ir praktiką (metų laikotarpio atsiskaitymui ir atsiskaitymo sekantiems metams už tyrimus, kurie nebuvo baigti per einamuosius metus). 2. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“ nurodo konkrečias darbo valandų sąnaudas, per kurias yra atliekami įvairaus sudėtingumo kultūros paveldo objektų taikomieji tyrimai. Skaiciuojant darbo sąnaudas valandomis nuo apmatavimų iki zondavimų vidutinė darbo viename objekte trukmė sudaro apie 250 darbo dienų, kas yra vienerių metų apimtis. Tačiau darbas viename objekte neįrodo ardųjų tyrimų specialisto pasiruošimo vykdyti tyrimus savarankiškai, todėl reikalinga turėti diferencijuotą patirtį bent dviejuose skirtinguose kultūros paveldo objektuose, todėl minimali reikalaujama patirtis turėtų būti ne mažesnė nei 2 metų laikotarpis. Manytina, kad mažesnė nei 2 metų patirtis gali turėti neigiamų pasekmių, kadangi ardųjų tyrimų specialistas gali negebėti savarankiškai vykdyti pilnos apimties ardųjų tyrimų. 3. Architektų atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. D1-341, 16.4.4 papunktis

nurodo, kad norintys gauti Lietuvos architektų rūmų išduodamą atestatą projektuotojai turi turėti ne mažesnę negu 2 metų patirtį. Manytina, kad mažesnė nei 2 metų patirtis, reikalaujama iš tvarkybos darbų projektų rengėjų, gali turėti neigiamų pasekmių, kadangi tvarkybos darbų projektuotojas specialistas gali neturėti gebėjimų savarankiškai paruošti projektinės medžiagos, ką projektavimo srityje tikrina Lietuvos architektų rūmai.

4. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 12 straipsnio 5 dalies 2 punktą nurodo, kad ypatingojo statinio projekto dalies vadovo, ypatingojo statinio projekto dalies vykdymo priežiūros vadovo, ypatingojo statinio statybos vadovo, ypatingojo statinio specialiųjų statybos darbų vadovo, ypatingojo statinio specialiųjų statybos darbų techninės priežiūros vadovo minimali patirtis turi būti 3 metai, o ypatingojo statinio projekto dalies vykdymo priežiūros vadovo, ypatingojo statinio statybos vadovo, ypatingojo statinio specialiųjų statybos darbų vadovo, ypatingojo statinio statybos techninės priežiūros vadovo, ypatingojo statinio specialiųjų statybos darbų techninės priežiūros vadovo, statinio projekto ekspertizės vadovo, statinio projekto dalies ekspertizės vadovo, statinio ekspertizės vadovo, statinio dalies ekspertizės vadovo minimali patirtis turi būti 2 metai. Kadangi Įstatymo projekte yra numatyta, jog tvarkyba apima ir tvarkomuosius statybos darbus (tuos, kuriais kultūros paveldo objekte yra nesiekama sukurti naujų, nebuvusių statinio dalių), yra būtina, kad atestuotis tvarkybai pageidaujantys specialistai turėtų minimalią statybos darbams numatytą darbo patirtį. Manytina, kad mažesnė nei reikalaujama 2 metų patirtis tvarkybos darbų vykdytojams ir vadovams ir 3 metų patirtis tvarkybos techninės priežiūros vadovams gali turėti neigiamų pasekmių, kadangi šie specialistai gali neturėti gebėjimų savarankiškai atlikti savo pareigų, kurias iš dalies apibrėžia Statybos įstatymas. Tačiau lygiai tuo pačiu metu iki šiol reikalaujama atskirų specializacijų minimali patirtis buvo nustatyta 3 metams, tačiau ši patirtis yra harmonizuojama su gretutinių profesijų minimalios patirties reikalavimais ir yra nustatoma 2 metams.

5. Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių įstatyme ir „Kilnojamųjų kultūros vertybių restauratorių atestavimo komisijos nuostatuose“ yra numatyta, kad kilnojamųjų kultūros vertybių restauratoriaus eksperto kategoriją kilnojamųjų kultūros vertybių restauratoriai gali įgyti turėdami ne mažiau kaip 15 metų patirties. Vadovaujantis tuo, kad kilnojamųjų kultūros vertybių restauratorius ir nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių restauratorius yra gretutinės profesijos, tikėtina, kad būtina numatyti panašų minimalios patirties ekspertui terminą. Tačiau įvairūs Europos Sąjungos mastu vykdomi kultūros paveldo apsaugos ekspertų projektai ar iniciatyvos reikalauja turėti svarią patirtį kultūros paveldo lauke. Sąjungos šalių mastu vykdyto projekto „Cultural Heritage in Action“ reikalavimuose buvo nurodyta, kad norintys dalyvauti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ekspertai turėtų ne mažesnę nei 10 metų patirtį profesiniame lauke. Manytina, kad mažesnė nei 10 metų patirtis nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistams, turintiems eksperto statusą, užkirstų kelią dalyvauti Europos Sąjungos organizuojamuose

	kultūros paveldo apsaugos ekspertų iniciatyvose. Šiuo metu Įstatyme yra nustatyta minimali 7 metų patirtis, tačiau ji nedera su Europos Sąjungos praktika ir kontekstu.
2. Kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, susijusius su svarbių bendrojo intereso priežasčių apsauga, ir jų pakankumą iškeltam tikslui pasiekti. <i>Paaiškinkite, ar ir kaip vertinote, ar galiojančios specifinio ar bendro pobūdžio taisyklės (pvz., produktų saugos įstatymai, vartotojų apsaugos įstatymai, baudos/ baudžiamosios sankcijos už neteisėtą profesinės veiklos vykdymą) yra nepakankamos siekiant apsaugoti siekiamą viešojo intereso tikslą?</i> <i>Nuostata turėtų būti laikoma būtina tik tada, kai esamos nuostatos (tokios kaip produktų saugos įstatymai ar vartotojų apsaugos įstatymai) negali būti laikomos tinkamomis ar tikrai veiksmingomis siekiamam tikslui pasiekti.</i>	Patirties reikalavimai yra reglamentuoti tik Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme ir poįstatyminiame teisės akte – Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo tvarkos aprašas, patvirtintame 2005 m. balandžio 14 d. kultūros ministro įsakymu Nr. Nr. IV-146 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Nepaisant to, patirties reikalavimai yra susiję su paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“, PTR 4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“, Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo, Architektų atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. D1-341 ir Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nuostatomis.
3. Nuostatos atitiktį siekiamam tikslui ir sistemiškumo principui, kaip jis apibrėžtas Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte.³ <i>Ką siūloma Nuostata siekiama apsaugoti (kas yra paslaugos gavėjai: vartotojai, pacientai, profesijos atstovai)?</i> <i>Trečiosios šalys (ar profesinė veikla turi įtakos ne tik tiems, kurie moka už tokią paslaugą)?</i> <i>Ar vertinote ir kaip vertinote, ar tikslo siekiama nuosekliai ir sistemingai?</i>	Įstatymo projekte yra apibrėžiamas kiekybinis patirties rodiklis. Periodas parinktas atsižvelgiant į tai, kad įvairių specializacijų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai būtų pasirengę dirbti savarankiškai be atestuoto vadovo priežiūros. Pasirinktas dviejų metų laikotarpis atitinka gretutinėse specialybėse (pvz. architektas – tvarkybos darbų projekto vadovas; statinio statybos techninis prižiūrėtojas – tvarkybos darbų techninis prižiūrėtojas) nustatytus patirties terminus.

³ „2. Teisėkūroje vadovaujamasi šiais principais: <...>

7) sistemiškumo, reiškiančiu, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigaliojusių kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.“

<i>Ar buvo vertinamos panašios veiklos, ar panašūs sektoriai ir ten esanti rizika ir kaip su ja tvarkomasi?</i> <i>Siekiant atitikti proporcingumo principo reikalavimą, Nuostata turėtų būti tinkama ir pakankama užtikrinti, kad būtų pasiektas tikslas.</i> <i>Nuostata turėtų būti laikoma tinkama norimam tikslui pasiekti tik tuo atveju, jei ji iš tikrųjų atspindi siekį nuosekliai ir sistemingai pasiekti tą tikslą (be prieštaravimų ar nenuoseklumo), pavyzdžiui, kai panaši rizika, susijusi su tam tikra veikla, yra sprendžiama panašiu būdu.</i>	
4. Poveikį laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Europos Sąjungoje, vartotojų pasirinkimo galimybėms ir teikiamų paslaugų kokybei. <i>Ar įvertinote Nuostatos poveikį konkurencijos laipsniui rinkoje?</i> <i>Ar įvertinote Nuostatos poveikį paslaugų kokybei?</i> <i>Ar įvertinote Nuostatos poveikį vartotojų pasirinkimui?</i> <i>Ar įvertinote Nuostatos poveikį poveikiui laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Sąjungoje?</i> <i>Nuostata turėtų būti atsižvelgta į pagrindinį reguliavimo poveikį paslaugų vartotojams. Nors vartotojų apsauga ir profesinės veiklos kokybės užtikrinimas teoriškai galėtų būti naudojami pateisinant daugelį priemonių (visada, jei analizė yra pagrįsta faktais ir yra pakankamai gili), kiti aspektai, pavyzdžiui, reguliavimo poveikis kainoms, konkurencingumas, vartotojų pasirinkimas ar laisvas judėjimas, galėtų tai atšverti.</i>	Visa tvarkybos darbų dokumentacija turi būti pildoma valstybine lietuvių kalba, o norintis teikti analogiškas paslaugas ES ar trečiųjų šalių pilietis turi atsižvelgti į Konstitucijoje ir Lietuvos Respublikos nacionalinių saugumo pagrindų įstatyme nurodytus principus, kad kultūros paveldo objektai priklauso tiek viešojo intereso sričiai, tiek yra nacionalinio saugumo pagrindas, todėl jiems bei jų teikiamoms paslaugoms turi būti taikomi tie patys kvalifikaciniai reikalavimai. Nustatant terminą buvo akcentuojama paslaugų kokybiškumas, saugumas, ir viešas interesus, kad nebūtų pažeistos kultūros paveldo objektų vertingosios savybės. Nepaisant to, į nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto atestatą galės pretenduoti daugiau asmenų, todėl didės konkurencingumas, tačiau bus išlaikyta paslaugų kokybė, o vartotojai (kultūros paveldo objektų valdytojai) turės didesnę pasirinkimą, ką samdyti paslaugoms. Reikalaujamos patirties metais trumpinimas gali teigiamai atsiliiepti specialistams, ketinantiems pasinaudoti laisvu asmenų judėjimo principu bei įsisteigti Lietuvoje, nes yra didesnė tikimybė, kad asmuo atitiks trumpesnę minimalios patirties reikalavimą (2 metai).

<i>Pavyzdžiui, reguliuojant priskirtas veiklas, kurioms taikomi specialūs kvalifikacijos reikalavimai, teisės akto projekto rengėjas negali apriboti savo analizės prielaida, kad tai automatiškai pagerins vartotojų apsaugą ir (arba) paslaugų kokybę. Be to, kvalifikacijos reikalavimai, reikalaujantys specifinių įgūdžių įgijimo, nebūtinai užtikrina aukštą proceso ar paslaugų teikimo ar net rezultatų kokybę. Taip pat reikėtų atsižvelgti į kitus aspektus, pavyzdžiui, ar toks naujas reguliavimas gali sumažinti rinkoje veikiančių paslaugų teikėjų skaičių ir ar toks paslaugų teikėjų skaičiaus sumažėjimas galėtų neigiamai paveikti paslaugų kokybę, įskaitant paslaugos prieinamumą mažiau pasiturintiems vartotojams dėl sumažėjusio paslaugų teikėjų skaičiaus.</i> <i>Galiausiai reikėtų atsižvelgti į reguliavimo poveikį laisvam judėjimui tiek išvykstančių, tiek atvykstančių specialistų paslaugų požiūriu. Teisės akto projekto rengėjas turėtų įvertinti, ar/ir kokią įtaką vertinama Nuostata turėtų tarpvalstybiniam ES mobilumui.</i>	
5. Mažiau ribojančių priemonių, nei priskirtos veiklos rūšys⁴, taikymo galimybes, kai siekiama tik apsaugoti vartotojų teises, jei keliama rizika apsiriboja tik asmens, užsiimančio reglamentuojama profesija, ir vartotojo santykiais ir neturi neigiamo poveikio trečiosioms šalims. <i>Ar svarstėte galimybę taikyti mažiau ribojančias priemones šiems tikslams pasiekti?</i>	Kriterijus netaikomas.

⁴ **Priskirtos veiklos rūšys** – profesinė veikla ar profesinės veiklos rūšių grupei priskiriama veikla, kurią vykdyti pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai gali tik asmenys, užsiimančys reglamentuojama profesija ir turintys reikiamą profesinę kvalifikaciją, įskaitant atvejus, kai veikla sutampa su kitų reglamentuojamų profesijų veikla. Veiklos rūšių priskyrimas yra profesijos reglamentavimo forma. (2020 m. spalio 28 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 1218 “Dėl teisės aktų projektų nuostatų, ribojančių galimybę užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, proporcingumo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 1218) tvarkos aprašo 3 d. 3.1 p.)

<i>Kai Nuostata pateisinama tik vartotojų apsauga ir kai nustatyta rizika apsiriboja specialisto ir vartotojo santykiais ir todėl neturi neigiamos įtakos trečiosioms šalims, teisės aktų projekto rengėjas turėtų įvertinti, ar jų tikslą būtų galima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis nei priskirti atitinkamas veiklas profesionalams.</i> <i>Teisės akto projekto rengėjas turėtų palyginti nagrinėjamą Nuostatą ir alternatyvias, mažiau ribojančias priemones, kurios leistų pasiekti tą patį tikslą, tačiau nustatytą mažiau apribojimų.</i>	
6. Nuostatos teigiamą ar neigiamą poveikį, būtinumą ir atitiktį siekiamam tikslui, kai ji taikoma su kitais reikalavimais, jau ribojančiais galimybes užsiimti reglamentuojama profesija, tokiais kaip: 6.1. priskirtos veiklos rūšys, saugomas profesinis vardas⁵ ar kiti reikalavimai, nustatyti reglamentuojamai profesijai; 6.2. pareiga vykdyti tęstinį profesinį tobulinimąsi; 6.3. atitinkamos profesinės veiklos vykdymo, etikos ar priežiūros taisyklės; 6.4. privaloma narystė ar registracija profesinėje organizacijoje ar institucijoje, kai reikalaujama turėti tam tikrą profesinę kvalifikaciją; 6.5. kiekybiniai apribojimai, susiję su leidimų užsiimti reglamentuojama profesija skaičiumi, nustatomu mažiausiu ar didžiausiu darbuotojų, vadovų ar konkrečias profesines kvalifikacijas turinčių asmenų skaičiumi; 6.6. teisės aktuose nustatytos sąlygos dėl juridinio asmens teisinės formos, valdymo, privalomo įmonės akcijų įsigijimo, jų skaičiaus ar balsavimo teisės, kai jos susijusios su leidimu užsiimti reglamentuojama profesija;	6.1. Įvedamos kategorijos lemia, jog su reikšmingesniais objektais dirbs aukštesnę kvalifikaciją turintys specialistai, todėl prevenciškai bus išvengta nekokybiškos projektinės dokumentacijos rengimo ir kultūros paveldo objektų autentiškumo bei vertingųjų savybių sužalojimo atvejų, todėl tikėtina, reikės mažiau taikyti teisės aktų nuostatas dėl nuobaudų už paveldo apsaugos reikalavimų pažeidimus, mažės fiksuotinių nuobaudų už nekokybiškai atliktus kultūros paveldo tvarkybos darbus skaičius ir gerės nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų profesinis vardas. Tačiau iki šiol egzistavęs minimalios patirties laikotarpis (3 metai) nebuvo suderintas su iš gretutinių profesijų (projektuotojų, statybos darbų vadovų, statybos techninių prižiūrėtojų) reikalaujama minimalia darbo patirtimi, todėl tikėtina, kad harmonizuotas 2 metų patirties reikalavimas padės specialistai vienu metu įsilieti į rinką, o jų turima patirtis, įgyta gretutinėse profesijose pakankamai užtikrins, kad vykdant kultūros paveldo objektų tvarkybą nebūtų sunaikinti objektai ar pažeistos jų vertingosios savybės. 6.2. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantys teisės aktai nurodo, kad nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai tvarkybos darbams turi naudoti specialiąsias technologijas, o naudojant šiuolaikines technologijas gali būti sunaikintos objektų vertingosios savybės, todėl minimali reikalaujama patirtis užtikrina, kad specialistai susipažins su specialiosiomis technologijomis prieš pradėdami dirbti savarankiškai ir taip

⁵ Saugomas profesinis vardas – profesinis vardas, kuriuo norint naudotis profesinėje veikloje ar profesinės veiklos rūšių grupės veikloje pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai reikalaujama turėti profesinę kvalifikaciją, o naudojantis juo netinkamai taikomos sankcijos. Reikalavimas turėti saugomą profesinį vardą yra profesijos reglamentavimo forma (Nutarimu Nr. 1218 patvirtinto tvarkos aprašo 3 d. 3.2. p.).

6.7. teritoriniai apribojimai, jei valstybės administraciniuose vienetuose nustatomas skirtingas užsiėmimo reglamentuojama profesija teisinis reguliavimas; 6.8. ribojamos galimybės užsiimti reglamentuojama profesija, kai ja norima užsiimti kartu su kitais asmenimis sudarius sutartį; 6.9. draudimas ar kitos asmeninės ar kolektyvinės apsaugos priemonės, susijusios su profesine atsakomybe; 6.10. kalbos žinių, būtinų užsiimti reglamentuojama profesija, lygis; 6.11. teisės aktuose nustatyti mažiausi ir (arba) didžiausi įkainiai, taikomi paslaugų gavėjui; 6.12. reikalavimai dėl reklamos turinio ar viešinimo būdo, susiję su reglamentuojama profesija. <i>Paaiškinkite, ar ir kaip vertinate Nuostatos poveikį kartu su kitais esamais reikalavimais? Paaiškinkite, kaip Nuostata, kartu su kitais reikalavimais prisidėtų pasiekti tą patį (-us) tikslą (-us) ir ar ji būtina.</i> <i>Remiantis ESTT praktika, nacionaliniai teisės aktai turėtų būti vertinami kaip visuma, atsižvelgiant į įvairias atitinkamas taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti nurodytą tikslą.</i> <i>Teisės akto projekto rengėjas turėtų atlikti išsamų aplinkybių, kuriomis priimama ir įgyvendinama Nuostata, vertinimą ir visų pirma išnagrinėti naujų ar pakeistų Nuostatų poveikį kartu su kitais reikalavimais, ribojančiais galimybę užsiimti profesine veikla.</i>	gebės nepažeisti paveldo apsaugos teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Kadangi reikalaujama minimali patirtis yra mažinama (3 metai keičiami į 2 metų minimalią patirtį), minimalios patirties reikalavimas yra derinamas su reikalavimu, kad a) tvarkybos darbus fiziškai atliekantys specialistai (ne projektuotojai, o darbininkai) privalo išklaudyti ne mažiau nei 15 val. (20 akademinų valandų) kvalifikacijos tobulinimo kursų prieš teikdami prašymą atestuotis, kadangi iš jų nėra reikalaujama specifinio išsilavinimo; b) visi nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto kvalifikacijos atestatą turintys specialistai kas 5 metus turi išklaudyti ne mažiau nei 20 valandų kvalifikacijos tobulinimo kursų, kitaip jų atestatai bus stabdomi. T. y., nors yra mažinama reikalaujama minimali patirtis, specialistų gebėjimai atlikti kokybišką kultūros paveldo tvarkybą bus stiprina kvalifikacijos tobulinimo kursais, kuriuos specialistai turės išklaudyti tam tikrais atvejais tiek prieš atestavimąsi, tiek gavę atestatus. Kultūros ministerija pirmąją kvalifikacijos tobulinimo kursų programą patvirtino 2023 m. vasario mėnesį. 6.3. - 6.4. - 6.5. - 6.6. - 6.7. - 6.8. - 6.9. - 6.10. Visa tvarkybos darbų dokumentacija yra pildoma valstybine lietuvių kalba (tam, kad dokumentų tikrinimo funkciją atliekantys valstybės tarnautojai galėtų suprasti dokumentacijos turinį), tačiau tas nėra specifiškai reglamentuojama Įstatymo projekte. 6.11. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“ 6.12. -
7. Profesinės veiklos ar jai priskirtų veiklos rūšių apimtį ir reikalaujamą profesinę kvalifikaciją. <i>Paaiškinkite, ar ir kaip vertinate profesijai priskirtos veiklos ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos ryšį?</i>	Kultūros paveldo apsaugos specialistai privalo išmanyti Lietuvos kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančius teisės aktus, turėti atitinkamų teisinių ir praktinių žinių, kad nepažeistų nustatytų kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių, žinoti apie Lietuvoje taikomus kultūros paveldo objekto tvarkybos techninius standartus ir specialiąsias technologijas, naudojamas restauravimo ir į restauravimą panašiuose darbuose. Tvarkybos (restauravimo į restauravimą panašių darbų) technologijos iš esmės skiriasi nuo įprastinių

<i>Kuo platesnė priskirtų veiklų sritis, tuo didesnė išimtinė teisė yra suteikta teikti šias paslaugas.</i> <i>Peržiūrint priskirtas veiklas reikia atsižvelgti į reikalaujamą kvalifikacijos lygį, palyginti su profesijai priskirtų užduočių sudėtingumu (kuo mažiau sudėtingos šios užduotys, tuo mažiau yra pagrindo priskirti šių veiklų). Taip pat reikėtų atsižvelgti į autonomiją ir atsakomybės lygį atliekant tas užduotis (kuo mažiau atsakomybės turi profesionalas, vykdydamas šias užduotis, tuo mažiau yra pagrindo priskirti šių veiklų konkrečiai profesijai).</i>	darbų, todėl tvarkybą gali atlikti tik specialių gebėjimų turintys specialistai. Šis išmanymas yra užtikrintas reikalaujant, kad specialistai mažiausiai 2 metus dirbtų prižiūrimi nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto atestatą turinčio vadovo. Taip bus užtikrintas viešasis interesas išsaugoti kultūros paveldą ateities kartoms ir užtikrintas kultūros paveldo kaip nacionalinio saugumo pagrindo statusas. „Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcijos“, patvirtintos Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2020 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ĮV-735, 41.4.5 papunktyje numatytas siekis didinti ugdymą materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo srityje ir užtikrinti kultūros paveldo specialistų rengimą. Tvarkomi kultūros paveldo objektai pagal savo sudėtingumą gali būti labai skirtingi (pvz., vietinio reikšmingumo lygmens, regioninio reikšmingumo lygmens, nacionalinio reikšmingumo lygmens), todėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai iš esmės atsako už šių objektų vertingųjų savybių išsaugojimą, kuomet yra vykdoma šių objektų tvarkyba. Įstatymo projekte yra numatytos kvalifikacinės kategorijos tam, kad nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai galėtų laipsniškai kelti savo išmanymo lygį ir dirbti su vis didesnio reikšmingumo lygmens kultūros paveldo objektais.
8. Atliekamų užduočių sudėtingumą ir reikalavimą, kad jų vykdytojai turėtų atitinkamą profesinę kvalifikaciją, profesinio rengimo ar patirties lygį, pobūdį ar trukmę. <i>Ar įvertinote sąsają tarp užduočių sudėtingumo ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos (atsižvelgiant į reikalaujamo rengimo lygį, pobūdį ir trukmę)?</i>	Tvarkomi kultūros paveldo objektai pagal savo sudėtingumą gali būti labai skirtingi (pvz., vietinio reikšmingumo lygmens, regioninio reikšmingumo lygmens, nacionalinio reikšmingumo lygmens), todėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai iš esmės atsako už šių objektų vertingųjų savybių išsaugojimą, kuomet yra vykdoma šių objektų tvarkyba. Įstatymo projekte yra numatytas minimalios patirties laikotarpis – 2 metai, kuris leistų nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos specialistams pradėti dirbti su mažiausio (vietinio) reikšmingumo lygmens kultūros paveldo objektais, kuriuose yra mažesnė rizika sunaikinti išskirtinai reikšmingo objekto vertingąsias savybes.
9. Galimybę įgyti profesinę kvalifikaciją alternatyviais būdais. <i>Ar apsvarstėte alternatyvias galimybes įgyti reikiamą profesinę kvalifikaciją (pvz., kitas rengimo galimybes arba rengimo ir profesinės patirties derinį ir pan.)?</i> <i>Kai Nuostata susijusi su kvalifikacijos reikalavimais, šis kriterijus reikalauja, kad būtų įvertintas sistemos lankstumas norint gauti reikiamus įgaliojimus. Kuo daugiau</i>	Restauravimo mokslo programą Lietuvoje vykdo tik dvi aukštosios mokyklos, o nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistu gali tapti kitokią išsilavinimą turintys specialistai (architektai, statybos inžinieriai ir kt.), tačiau tam, kad turėtų reikiamus gebėjimus, jiems Įstatymo projekte ir yra numatyta galimybė kvalifikaciją įgyti per praktinį darbą, kuomet darbą prižiūri atestuotas vadovas, o šis darbo laikotarpis minimaliai turi sudaryti 2 metų laikotarpį. Kitos alternatyvos patirčiai nėra, patirtis įgyjama tik per prižiūrinimą darbą.

<i>galimybių (būdų) įgyti kvalifikaciją yra, tuo mažiau ribojanti sistema būtų svarstoma.</i> <i>Nors vien dėl to, kad nėra jokių kitų būdų kvalifikacijai įgyti, Nuostata nebūtų automatiškai neproporcinga, todėl vertinant reikėtų tinkamai įvertinti šį kriterijų, atsižvelgiant į tam tikros profesijos reguliavimo kontekstą.</i>	
10. Atitinkamai profesijai priskirtų veiklos rūšių galima sutapimą su kitų profesijų veikla. <i>Paaiškinkite, ar ir kaip vertinate galimybę dalintis priskirtomis veiklomis su kitomis profesijomis?</i>	Kriterijus netaikomas.
11. Autonomiškumo lygį, kai reglamentuojama profesija galima užsiimti tik esant kitų kvalifikuotų asmenų priežiūrai ar atsakomybei, atsižvelgiant į teisės aktuose tai profesijai nustatytas priežiūros taisykles. <i>Ar įvertinate savarankiškumo laipsnio svarbą užsiimant profesija, taip pat organizacinių ir priežiūros priemonių poveikį (ypač kai veikla vykdoma prižiūrint tinkamai kvalifikuotam specialistui)?</i>	Įstatymo projekte numatyta, kad nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybą gali atlikti neatestuoti asmenys, tačiau jiems turi vadovauti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto kvalifikacijos atestatą turintis vadovas. Tačiau nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto kvalifikaciją turintys asmenys gali dirbti savarankiškai be atestuoto vadovo priežiūros, ir patys gali prižiūrėti neatestuotus specialistus, jeigu jie (būdami neatestuotais pagalbininkais) įgijo reikalingą minimalią 2 metų patirtį ir buvo atestuoti Atestavimo komisijos.
12. Mokslo ir technologinę plėtrą, kuri gali sumažinti arba padidinti asmenų, užsiimančių reglamentuojama profesija, ir vartotojų turimos informacijos asimetriją. <i>Ar atsižvelgėte į mokslo ir technologijų raidą, kuri galėtų veiksmingai sumažinti informacijos asimetriją tarp specialistų ir vartotojų?</i> <i>Ar įvertinate, kad vartotojams gali kilti sunkumų įvertinant paslaugų teikėjo turimas žinias ar kompetencijas? Kokios priemonės gali tai užtikrinti geriausia?</i>	Įvertinta, kad mokslo ar technologinę pažangą neturės įtakos nustatytam reikalavimui turėti minimalią 2 metų patirtį, kadangi tvarkybos darbai yra atliekami specialiosiomis (restauracinėmis) technologijomis, kurios atitinka senąsias tvarkybos technologijas, o reikalaujama 2 metų patirtis būtent yra skirta tam, kad specialistai įgytą kvalifikaciją projektuoti ar atlikti tokius darbus. Tikimasi, kad minimalios patirties termino sumažinimas iki 2 metų neturės įtakos atliekamų darbų kokybei, o kultūros paveldo tvarkybos pasiekimai, metodinė medžiaga ir kita medžiaga, padedanti valdytojams suprasti, kokiais kriterijais remiantis galima nustatyti paslaugų kokybės lygį, yra viešinami pagal Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos vykdomą sklaidos rėmimo programą.

Ar įvertinote, kad techniniai pasiekimai, esanti informacija internete ar kita informacija sumažina atotrūkį tarp paslaugų teikėjo ir vartotojo?	
Kai Nuostatos susijusios su sveikatos priežiūros sektoriaus profesijų reglamentavimu ir (arba) turi poveikį paciento saugumui, vertinant proporcingumą atsižvelgiama į tikslą užtikrinti sveikatos apsaugą. <i>Jei profesija susijusi su sveikatos priežiūra ir turi poveikį paciento saugumui, turite pateikti informaciją kaip nustatant reikalavimus buvo atsižvelgiama į tikslą užtikrinti sveikatos apsaugą.</i>	Kriterijus netaikomas.
Teisės akto projekto rengėjas įvertina atitiktį Nuostatų, susijusių su laikinai ar kartais teikiamomis paslaugomis pagal Įstatymo II dalį, proporcingumo principui, įskaitant: 1) automatinę laikinąją registraciją arba asocijuotą (pro forma) narystę profesinėje organizacijoje ar institucijoje, nurodytą Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 8 straipsnio 1 punkte ⁶ ; 2) išankstinę deklaraciją, dokumentus ar kitus reikalavimus, nurodytus Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 9 straipsnyje;	1) netaikoma 2) siekiant vykdyti numatoma veiklą, bus reikalinga pateikti kvalifikaciją įrodančius dokumentus. 3) netaikoma

⁶ „Teisėtą įsisteigimą kitoje valstybėje narėje įrodęs paslaugos teikėjas atleidžiamas nuo:

1) narystės arba registracijos profesinėje organizacijoje ar institucijoje, jeigu tai privaloma asmenims, siekiantiems dirbti pagal tą pačią profesiją Lietuvos Respublikoje. Kompetentinga institucija pagal šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalį tam tikroms profesijoms ar jų grupėms gali nustatyti automatinės laikinosios registracijos arba asocijuotos (pro forma) narystės tokioje profesinėje organizacijoje ar institucijoje reikalavimus. Tokios registracijos ar narystės reikalavimas negali vilkinti ar kitaip apsunkinti paslaugų teikimo ir sudaryti jokių papildomų išlaidų paslaugos teikėjui. Kompetentinga institucija nusiunčia atitinkamai profesinei organizacijai šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nurodytos deklaracijos ir, kai taikytina, šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytos atnaujintos deklaracijos kopiją, jeigu profesijos susijusios su visuomenės sveikata ir sauga, kaip nurodyta šio įstatymo 9 straipsnio 8 dalyje, arba jų kvalifikacijos įrodymai automatiškai pripažįstami pagal šio įstatymo III dalies III skyrių, šio įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nurodytų dokumentų kopijas, ir tai sudaro automatinę laikinąją registraciją ar asocijuotą (pro forma) narystę“;

3) reikalavimą paslaugų teikėjui sumokėti mokestį arba atlyginti bet kokias išlaidas, susijusias su profesinės kvalifikacijos pripažinimu ar galimybe užsiimti reglamentuojama profesija. <i>Jei siūloma nuostata turi poveikį/yra susijusi su laikinai ir kartais teikiamomis paslaugomis reikalinga įvertinti šios nuostatos atitikimą proporcingumo principui, įvertinant kokią įtaką gali turėti paslaugų teikėjui ir gavėjui laikina paslaugų teikėjo automatinė registracija/narystė profesinėje organizacijoje, išankstinė deklaracija, pateikiami dokumentai, reikalavimai paslaugų teikėjui sumokėti mokestį ar atlyginti kitas išlaidas, kurios yra susiję su paslaugų teikėjo profesinės kvalifikacijos pripažinimu ar galimybe užsiimti reglamentuojama profesija.</i>	
Kiekybiniai/kokybiniai įrodymai <i>Pateikite visą surinktą svarbią informaciją (pvz., kokybinius ir (arba) kiekybinius įrodymus) apie konkretų Nuostatos poveikį. Kokybiniai ir kiekybiniai įrodymai turėtų pagrįsti argumentus pateiktus vertinant Nuostatą pagal pirmiau nurodytus kriterijus.</i> <i>Kiekybiniai ir kokybiniai įrodymai gali būti pateikiami ir įvertinant/analizuojant kiekvieną kriterijų atskirai. Tokiu atveju, pateikti kiekybinių ir (arba) kokybinių įrodymų atskirai nėra būtina.</i>	Šiuo metu Lietuvoje dirba 1196 atestuoti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai, galintys atlikti įvairių rūšių kultūros paveldo objektų tvarkybą. Lietuvos Respublikos restauratorių sąjunga informuoja, jog mažėja dailės ir interjero restauravimo bakalauro programos absolventų skaičius (2018 m. – 8, 2019 m. – 2, 2020 m. – 6, 2021 m. – 3, 2022 m. – 4), o tai neužtikrina viešojo intereso, nes trūksta aukštųjų mokyklų ruošiamų specialistų, galinčių užtikrinti kultūros paveldo išsaugojimą. 2022 m. nekilnojamojo kultūros paveldo objektams buvo skirtos „Privačios nuosavybės - prieinamų visuomenei lankyti valstybės saugomų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkomųjų paveldosaugos darbų išlaidų kompensavimo programos“ lėšos, kurios sudarė 2240963,57 EUR. Lietuvos restauratorių asociacijos duomenimis vienas nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos restauratorius per metus gali suteikti paslaugų už maždaug 10 000 EUR, vadinasi, kompensavimo priemonė sukuria poreikį turėti mažiausiai 225 atestuotus nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistus, kurie galėtų atlikti restauravimo (į restauravimą panašius) darbus. Šie darbai turi būti įforminti tvarkybos darbų projektuose, kuriems vadovauti turi atestuoti tvarkybos darbų projektų rengėjai. Šis poreikis apima tik valstybės skiriamas dotacijas ir į jį neįeina privačių kultūros paveldo objekto valdytojų poreikiai užsakyti profesionalius nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistus. Dėl konstatuotino specialistų trūkumo, mažesnis reikalaujamos patirties terminas leis į rinką įsilieti daugiau pasiruošusių paslaugas teikti specialistų.

